

# ESTEBAN VICENTE.

## COLLAGES 1950-1994

IVAM CENTRE JULIO GONZÁLEZ

5 octubre / 17 desembre 1995

Esteban Vicente (Turégano, Segòvia 1906) va estudiar a l'Escuela de Bellas Artes de San Fernando de Madrid i es va relacionar amb els artistes i escultors de l'època, entre altres amb Juan Ramón Jiménez, Luis Buñuel, Rafael Alberti, Federico García Lorca i Francisco Boreas. Va publicar els seus primers dibuixos el 1927, juntament a uns altres de Salvador Dalí i Maruja Mallo, a la revista *Verso y prosa*. El 1928 va exposar a l'Ateneo de Madrid i l'any següent va viatjar a Londres i París. En la capital francesa va treballar com a decorador per als espectacles del Folies Bergère i va conèixer l'obra de Matisse, Cézanne, Marquet, Dufy, Bonnard i Juan Gris, pintor que li va interessar especialment i les propostes del qual li influïrien en la investigació pictòrica que emprendria a partir del 1949. Al seu regrés va residir a Barcelona, on va exposar a la Galeria Avinyó i a la Galeria Syra. El 1929 va sol·licitar una beca de la Junta d'Ampliació d'Estudis que li va permetre tornar a París. En aquesta època la pintura d'Esteban Vicente es va inscriure en la figuració, dins d'un vessant qualificat per Sebastià Gasch com a "nou fauvisme", que era l'equivalent visual de la poètica de la generació del 27.

El 1933, Esteban Vicente va decidir començar de nou i pintar del natural per tal d'aprendre l'ofici i dominar-lo. Així, va tornar a inspirar-se en la natura, en el paisatge, oferint una pintura radicalment distinta de la que havia produït fins aleshores. Amb uns quadres que responien a aquestes noves formulacions Esteban Vicente va realitzar dues exposicions –al Salón del Heraldo de Madrid el 1934 i a l'Ateneo de la mateixa ciutat el 1935– de les quals la crítica va subratllar la modernitat, la solidesa plàstica i la riquesa cromàtica. El 1936, iniciada la Guerra Civil Espanyola, va col·laborar durant un temps amb el bàndol republicà i posteriorment es va traslladar a Nova York. En aquesta ciutat va realitzar, fins l'any 1941, tres exposicions –dues a la Kleeman Galleries i una a la Bonestell Gallery– amb unes pintures figuratives que interessaren la crítica per la seua forta càrrega emotiva. Durant una dècada, Esteban Vicente va deixar d'exposar i va centrar el seu treball en la recerca d'un art personal i diferent. Entre les seues preferències d'aquest moment destacaren l'obra d'artistes abstractes de formació europea com per exemple Stuart Davis o Joseph Stella, les propostes innovadores de Demuth, Ryder i Gorky, i sobretot, de De Kooning, qui va plantejar unes noves vies en la pintura. El 1950 va participar en l'exposició *New Talents* celebrada a la Kootz Gallery, un dels centres més importants de l'expressionisme abstracte.

La seua pintura en aquell moment presentava un vocabulari artístic coincident amb el de De Kooning, Gorky, Hofmann, Guston, Tworckov i Baziotes, els pintors que crearen l'estètica que va determinar la denominada Escola de Nova York. Dins d'aquesta tendència, Esteban Vicente va mantenir una postura independent, ja que el seu art no va partir de les teories freudianes i surrealistes, sinó de la tradició espanyola –Velázquez, Zurbarán, Goya i Juan Gris– i de la tradició francesa moderna –Cézanne i Matisse–. Potser per aquests arrelaments, evidents en la seua obra, va ser adscrit, de la mateixa manera que Guston, a l'«expressió lírica abstracta». A partir del 1957, Esteban Vicente ha desenvolupat un estil característic basat, fonamentalment, en unes composicions construïdes a partir de l'harmonia de gammes càlides i fredes que resulten de l'observació de la natura –una constant en el seu treball– i de la introspecció. El mateix Esteban Vicente ha definit les seues pintures com uns "paisatges interiors": "Quan dic paisatge vull dir estructura. L'estructura de la pintura és un paisatge, però no el color. Per això dic que són paisatges interiors".

En l'obra d'Esteban Vicente destaca la producció de collages, realitzats amb la mateixa tècnica que les seues pintures, en què els trossos de paper són com uns subítols de les pinzellades. Entre un collage i una pintura d'Esteban Vicente no hi ha cap diferència. Potser per això l'artista, en el collage, ha subratllat més el procés material i la oferit una proporció més íntima, però ha aconseguit els efectes pictòrics que han caracteritzat la seua plàstica: transicions subtils, canvis de plans, moviment en profunditat i una llum trèmula.

Al llarg de la seua trajectòria artística, Esteban Vicente ha realitzat nombroses exposicions individuals en galeries i museus internacionals, i la seua obra ha format part d'importants exposicions històriques, entre altres en *New Talents* (Nova York 1950), *9th Street* (Nova York 1951), *Aspects de la peinture américaine* (París 1952), *Collage International from Picasso to the Present* (Houston 1958), *The New American Painting and Sculpture: the First Generation* (Nova York 1969), *Abstract Expressionists and Imagists: a Retrospective View* (Austin, Texas 1978). L'obra d'Esteban Vicente, pràcticament desconeguda a Espanya, es va donar a conèixer en una exposició antològica organitzada per la Fundación Banco Exterior el 1987.

Aquesta exposició està dedicada als collages realitzats per Esteban Vicente des del 1950 que, en el context general de la seua obra, són un mitjà fonamental d'expressió i tenen tanta importància com la pintura. Aquests collages que Esteban Vicente construeix amb una tècnica heterodoxa no es relacionen amb cap de les tradicions d'aquest mitjà i constitueixen la base del seu art.

IVAM CENTRE JULIO GONZÁLEZ

Guillem de Castro, 118 - 46003 València  
Tel. (96) 386 30 00 - Fax (96) 392 10 94

De dimarts a diumenge d'11 a 20 hores  
Diumenge, dia del Museu, entrada gratuïta  
Dilluns tancat

Col·laboren:

MINISTERIO DE CULTURA



IBERDROLA



GENERALITAT VALENCIANA  
CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I CIÈNCIA

